

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

8 N

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI KÖZLÖNY.

Megjelen hetenkint 3-szor: hétfőn s szombaton este és csütörtökön délelőtt. <i>Kéziratok nem adótnak vissza.</i>	Előfizetheti a kiadóhivatalban és minden megyei postahivatalnál. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székesfejérvár, szt.-István-tér 1.	Felelős szerkesztő és kiadó: KOVÁTS ISTVÁN. Társzerkesztő: BONITZ FERENC.	Előfizetési ár: Egész évre . . . 6 frt — kr. Félévre . . . 3 frt — kr. Negyedévre . . . 1 frt 50 kr. Egyes szám ára 5 kr.	A 32 helyre osztott oldal helyenkint 50 kr. Bélyegilleték külön 30 kr. Nyitittr sorokat 50 kr. Többszöri hirdetéseknel engedély
---	---	--	---	---

Éljen a király!

(m.) *I. Ferenc József Magyarország apostoli királya* tegnap, június 8-án mult 27-éve, hogy a keresztény Magyarország megalapítójának, Sz. István első magyar apostoli királynak szent koronájával felékesítettett. Jobbágyi hűséggel hajlunk meg a szent korona méltó viselője előtt és meghajol velünk együtt Magyarország tiz millió katolikus alattvalója, kik ott álltak a trón és haza védelmében mindenkor, mikor arra szükség volt.

Most a a második ezredév küszöbén és a koronázás évfordulóján az önzés politikája azon alternatíva elé állította sz. István koronájának felkent viselőjét, hogy a keresztény Magyarország sorsa felett döntson. És ime, a Gondviselés előtt köleszöszött Sz. István örökösének, hogy a keresztény tanok megvetőit megtörje, és így országát és trónját újabb ezredévre biztos alapokra fektesse.

A kik két év előtt diszkocsikban ragyogó öltözetekben foglaltak helyet az apostoli király oldala mellett — mint a korona első tanácsadói, azok most, mikor az uralkodó szeretett magyar nép közé érkezett, távol maradtak.

Mi ott voltunk és lelkesedéssel, oly lelkesedéssel éltettük uralkodónkat, hogy a mi jobbágyi hódolatunk őszinte nyilvánulása megfélemlítette és némává tette a felségértő táborot. És a felség ezt látta, azért döntött tegnap úgy, ahogy döntött.

Nem alszunk.

A sok huza-vona, hazug hír, csösel-léklárma közt úgy van a nemzet, mint az ajtóközöb: se ki, se be. Eddig mindenki kérdezett és nem felelt senki, hogy hát mi lesz velünk. Kár az időt lopni vele, nézzünk utána, hogyan kerültünk ebbe a nyomorúságos állapotba azután álljunk sarokra.

Lehet, mire e sorok az olvasó kezébe jutnak, már Wekerle vagy más valaki miniszterelnöknek érzi magát. Mindogy. Akárki lesz a kormányon, legyen az jobb képű ember vagy sikerüljön akár a legravaszabb

ellenünknek Tiszának felhuzni a báránybőrt, annyi bizonyos, hogy a szabadelvű párttal nem zártuk le a számadást és a legjobb esetben is bürök hajtását tépjük le, a gyökér pedig benszakad és a fegyvert kétkézre kell fognunk.

Makaes összeesküvéssé állunk szomben. Évek óta elhanyagolva minden hasznos tevékenység, mely a nemzet jólétét munkálná, évek óta azon katolicizmus ellen folyik a tusa, mely az országot európai állammá tette, a nép lelkébe az erkölcsöt, józanságot, a haza és király iránt való hűséges odaadást csopogtatta. Mint az éhes holló csapat úlnak rajta, hogy szétvagdoszák, már előre kárognak s ebből kitünik, hogy az egyház vagyónára fáj a foguk. A fővárosban a liberális tábor azt se tudja, hogy hányat üt Budavárának órája, vidéken azért egyre gyujtogatják a lázítás tüzeit az egyház ellen. Nekünk mindegy, mert arra esküdtek össze. A liberális tábor a katolicizmus halálos ellenségeivel szövötközött és a hatalmat a kezébe ragadta.

A töke — jól tudjuk — kinek a zsebéből beszél ki. A képviselőségekre a nagyobb, sőt még a kisebb hivatalokra ugyancsak bevásárlunk emberekből, kik mintha dróton rágatnának, fordulnak minden ellen, a mi katolikus. A sajtó teljesen szolgai eszköze.

A szabadelvű tábor ma már nem mint párt viselkedik, hanem mint uralkodó hatalom, dacol a koronával, más kormányoknak megalkotását mintegy lehetetlenné teszi, s rémitgetéseivel, a nép akarására való hivatkozással erőszakoskodik, hogy a vallás-üldöz elem uralomra jusson.

Tudjuk tehát, kikkel van dolgunk, egy erőszakos összeesküvés, mely minden áron nem békés fejlődést akar, hanem a katolicizmus megdöntését. Ezeu fog még akkor is működni, ha a kormányrudtól eltávolítottatnék. Hisszük, hogy a koronát nem sikerül fölr vezetniök, de ha sikerülne is, azon kell lennünk, hogy fellebbentsük azt a hazug takarót, hogy a nép óhajja ezen liberális romlott és vagyonfosztó törekvések sikerét. Igen, mi is a nép szavára hivatkozunk, de nem a pénzén összevásárolt csöseléket tartjuk a népnök, hanem azt a nemzetet, mely nem adja ol a lelkét.

Tössék a kormányra állítani kipróbált vallásos férfiakat, aztán rögtön elrendelni, új választást, hogy azok a bizonyos rendelkezési alapok, melyek a keserves adóból kerülnek ki, ne legyenek veszteségre fordíthatók és hogy ez a sok kormány-cseléd

ne merje oly vakmerően nyomni a mérleg liberális serpenyőjét, majd meglátjuk, mit mond a nép szava.

Ezt kellene tenni, de hogy mit kell tenni, azzal mi tisztában vagyunk. Ne tekintsük az egyház ügyét a papok ügyének, mert az mindenkié. Nincs annak a papnak más vallása, más egyháza, más Istene, közös, egy az minden katolikusra tehát a védelem terhe is közös. Össze kell tartani.

Nézd, mivő lett hazád. Nyomorult hitetlenség erköletelenség emészti mindenütt, politikai és társadalmi életében. Magába szed zsidót, pogányt, törököt; erkölcsait eladja vásáron és vesz helyette divatos idegen rongyot; olyanná lett, mint a halott, mely minden elősünek helyet ad testében. Talpra kell állni. Politika és társadalmi tereu új, élénk józan életet teremteni, embereinket mindenütt megválogatni. Eddig soha se kit támogatni segítettél hatalomra: ígérték hetet havat, mondtak nagyokat, paruláztak még nagyobbakat, de soha se tudtad, hogy javadat keresi-e az atyafi, vagy saját mindennapi kenyéréhez egy kis pesenyét. Há! Isten, ébredünk, és szemünkéből is eldörzsolgettük félig meddig az álmoságot. Most tehát akármit hoz a holnap, annyi bizonyos, hogy gyorsan összetartó munkához kell látni. A mint látjuk, nem szánnak meg bennünket ha beteg módjára össze huzódunk.

Elegen vagyunk, becsületben járunk, igazságos az ügyünk, tehát emeljük fel a fejünket, az ámitás és hazugság pedig álljon ki az utból.

Bármi történik, ez a teendők főmmarad, hozzá kell tehát látni. Sz.

Felfordulás.

z) Kitünően megy minden. Az Isten malmai lassan őrölnek, de biztosan. Nem mi konzervatívek buktattuk meg a liberalizmust, hanem ez maga ásta meg a sírját.

A mult két egézen a liberalizmusé volt, a haldokló liberalizmusé. A király, a ki azért jött Budapestre, hogy személyesen oldja meg a válságot, csakis liberális államférfakkal érintkezett és az ellenzék egyik vezérfiát sem hívatta magához. S a liberalizmus ennek dacára is megbukott, irtózatos erkölcsi vereséget szenvedett. Nem megölték, hanem öngyilkossá lett. Lemondott az összes „garanciákról”, pedig ezek nélkül nem lett volna képes az egyházpolitikai javaslatokat keresztülvinni. Aztán maga mellé sorakoztatta a parlament petrolojeit és az utca legalját, pedig ezekkel monarchikus államban uralkodni nem lehet. Aztán minden ok nélkül

el kezdett lármázni „Bécs“ ellen, pedig ezzel megingatta a dualizmust.

Végre jött a személyi kérdés. És ezzel a halálos döfést adta önmagának. Wekerle, a ki minden legfelsőbb megbízás nélkül napokon keresztül fáradozott az új liberális kabinet összetételénél, hogy a hatalmon maradjon, kész volt elejteni ezen minisztereket, kik az egyházpolitikában elsősorban engagálva vannak. Csáky és Hieronymi szívesen mentek, de Szilágyi makacsodott. Nem akart menni és nagy párt állott a háta mögött, mely azt hangoztatta, hogy Szilágyit elejteni nem szabad. De a király azt mondta, hogy hallani sem akar Szilágyiról s akkor Wekerléék kényszerítették Szilágyit, hogy önként mondjon le. Pedig Szilágyi bukása egyenlő az összes egyházpolitikai javaslatok bukásával. Szilágyi végre visszalépett s a kormánypart máris biztosítottak láta diadalát. De Wekerle az utolsó pillanatban ismét ragaszkodott Szilágyihoz s most beállott a váratlan fordulat: a király elvén azon alkotmányos jogával, hogy tanácsosait maga választja, keréken kijelentette, hogy ha az új Wekerle kabinet névsorában benne lesz Szilágyi neve, Bánffy bárót bizza meg a kabinet-alakítással. Ez tegnapelőtt és tegnap történt, s a radikális liberális sajtó gyermekes dühében Kálnoky gróf külügyminiszter befolyásának tulajdonítja a váratlan fordulatot.

All tehát előttünk a tegnapelőtti Wekerle-kormány helyett a király akarata szerint rekonstruált liberális kabinet és mi örömmel üdvözljük Bánffy bárónt az utolsó mohikánt — Magyarország utolsó liberális miniszterelnökét. Mert bizonyos hogy az inkarnátus tisztaista Bánffy lesz a liberális uralom funérátora. A liberális párt nál kinosabb vergődést nem látott emberi szem soha. Az a kis életerő a mi még benne van, nehézkés faldoklásban mutatkozik. Az elvek árulása hozta létre e pártot, az elvek árulása, a parlamentarizmus meghamisítása, az ország korrumpálása dönti sírba. Most még egy végerőkűdést tesz ez a párt, Bánffival, de alighanem úgy fog járni, mint Arany János „Családi kör“-ében az éji bogár:

Zug az éji bogár, neki megy a falnak,
Nagyot koppan akkor, azután elhalgat.

A válság.

A már botránnyosan húzódó válságra vonatkozó legutóbbi események egymásutánját a következőkben adjuk:

TÁRCA.

Asszonyom!

A „Fejérmegyei Napló“ eredeti tárcája.
A rég letűnt kedves napokra Emlékszik-e még asszonyom? ... Mikor még együtt játszadoztunk s futkározánk az udvaron.
On kis rövid ruhás leány volt, Nekem meg térdig ért a — bugyogóm, Jankának hívták önt — Ferkónak engem ... Emlékszik még rá asszonyom?
Úgy gondolom még nem felejté, Mily széles volt az udvarunk. Ismertünk benn minden zugséskát S éreztük, hogy otthon vagyunk. Hányszor szaladtunk rajta végig Nevetve, sírva meg nem mondatom, De annyi tény, hogy mind nagyon szerettük ... Emlékszik ugy-e, asszonyom?
Előszedek kicsiny kocsiakat; „Kocsis vagyok, Te lész a ló!“ Istrángot dobtak a nyakamba S megindulánk: „Gyi to fakó!“ On volt az urnó. Kis kocsiokban Mosolyogva tilt fínt a bakon, Hátrább guksolt a többi „ur s kisasszony“ ... Emlékszik még rá asszonyom?
Az is megtörtént és nem egyszer, A ló hogy kissé megvadolt S az „ekvipázs“ a bentlőkkel Ki tudja, hogy — de felbarult. Ez orrát törte be, a másik Sántitva bandukolt az udvaron; On meg hozzásan a lovat cibálta ... Emlékszik, ugy-e asszonyom?

Szilágyi bukása.

Csütörtökön délelőtt 10 óraker hosszu kihallgatáson fogadta a király Wekerlét, a ki azonban ekkor még nem tudott kész miniszteri listát előterjeszteni. A király erre kijelentette, hogy legkésőbb szombat reggel elvárja az új névsort. A kihallgatás után Wekerle azt mondta Nopcsa Elek bárónak: *A király hallani sem akar Szilágyiról.*

Még ugyanaznap hosszasan értekezett Wekerle Bethlen Andrással gróffal, Miklós Odönnel, Molnár Viktor tomesai főispánnal és Bánffy Dezső báróval. Utóbbi délután egy órai kihallgatáson volt a királynál s azon izennel tért vissza Wekerléhez, hogy a király péntek délelőtre várja az új névsort, mert különben más politikai párt vezéreiből lép érintkezésbe.

Wekerle erre meghökkent és este a szabadulv pártkörben azon irányban agitált, hogy a párt őt akkor is támogassa, ha Szilágyit elejti. Erre aztán így állította össze az új kabinet névsorát. Elnök és pénzügy: Wekerle Sándor; őfelsége személye körüli miniszter: Andrássy Gyula gróf; igazságügy: Drányi Ignác; belügy: Hieronymi Károly; vallás- és közoktatásügy: Eötvös Lóránd br.; földmivelségy: Bánffy Dezső br.; kereskedelem: Lukács Béla; honvédelem: Fejérváry Gyéza br.; horvát miniszter: Josipovich Imre.

Tisza István jelöltetését az utolsó pillanatban elejtette.

Szilágyi Dezsőt a képviselőház elnökségével akarták lekenyerezni, de ez a jelölés a koronánál nagy akadályokba ütközött, mire csakhamar ezt is elejtették. A király ugyanis kijelentette, hogy Szilágyival találkoznai sem akar többé, s így még csütörtök este abban állapotok meg a liberális pártban, hogy Bánffy megmaradjon a ház elnökének.

Szilágyi különben hir szerint maga is kijelentette, hogy az új kabinetben helyet foglalni nem akar.

Egész nap az a hir tartotta magát a fővárosban, hogy Wekerle, ha őfelsége ragaszkodik Szilágyi mellözéséhez, lemond a kabinet alakításról, mely esetben Tisza Kálmán lépne az ügyek élére.

Erdemes, a mit a liberális párthoz igen közel álló „Neue Freie Presse“ ír a Wekerle-Tisza-Szilágyi-konzorcium legutóbbi

üzölmeiről. Szilágyi kérdéséről ezeket írja a bécsi lap:

A legnagyobb hibának tartjuk, hogy a liberális többség vezére a királyra rá akar kényszeríteni egy minisztert s nem akarja e tisztán személyi kérdésben a korona nözetét respektálni. Hova jutna a korona tekintélye, ha azt a természetes jogát sem volna szabad gyakorolnia, hogy tanácsba olyan férfiakat hívjon, akikben megbízhatik? A liberális pártnak, ha józan politika terén meg akar állani, számolnia kell a korona álláspontjával, s mindent kockáztat, ha az most szembehallozza magát a koronával.

Wekerle helyett Bánffy.

Tegnap váratlan fordulatot vett a válság. *Bánffy megbízást kapott a királytól, hogy miután Wekerlének nem sikerült Szilágyi nélkül kabinetet alakítani, alakítsa meg Bánffy a kabinetet.*

Tegnap a miniszterelnöki palotában egész nap beható tanácskozások folytak.

A tanácskozásban résztvettek Bánffy Dezső, Wekerle, Fejérváry, Lukács Hieronymi, Tisza Lajos és Széll Kálmán. Később elhívták Tisza Istvánt is.

Fejérvári délután egy óraker körülbelül másfél óráig tartó audiencián volt a királynál.

Visszajöve újból felkereste a tanácskozó minisztereket és hosszasanban értekezett velük. Azután Bánffy mont ő felségéhez audienciára, az audiencia igen rövid ideig tartott.

Este hat óraker Wekerle is audiencián volt a királynál.

A Bánffy-kabinetben az eddigi tudósítások szerint részt vevenek: Fejérváry, Hieronymi, Lukács és Josipovich régi miniszterek, azonkívül Andrássy Gyula, Tisza István és Tölgessy István.

A pénzügyi tárcát Lukács Béla vennie át, ennek helyére jönne Hieronymi. A belügyi tárcát maga Bánffy vennie át, míg Tisza István lenne a földmivelsési miniszter.

Wekerle nem vállalta a tárcát új miniszteriumban. Annál kövőbbé Szilágyi és Csáky.

A szabadulv párt nagyon vegyes érzelmekekkel fogadta a Bánffy-kabinet eszméjét. Sokan ezt szerencsés megoldásnak tartanak, mások ellenben határozottan idegenkednek tőle.

A bűnhődésnek jött el aztán Keserves hosszu ideje: Ennek a lába volt bekötve, Szeme amannak, vagy feje.

S hogy éhen sírva térdelék szobánkban Kegyed bonczott ránk az ablakon S mert nyitva volt, almát dobott be nekünk ... Emlékszik még rá asszonyom?

És hányszor kérte jó apánkat, Hányszor könyörgött ön neki: „Ne hargudjék bácsi, kérem, Már jól leszünk, elhíhott!“ ... S ha aztán ismét egytűvé mehettünk, Volt akkor zaj, öröm, riadalom. Ont ünnepeltük, jószívű protektor ... Emlékszik, ugye asszonyom?

Nagynéninél a szüidőben Rendesen volt kis iskola; Sokszor kiáltott rám haraggal: „Mutasd Jankának — ostoba!“ ... S menten kégyedhez hosszu számsorokkal „Kérem, segítsen, mert én nem tudom!“ De jó is lett a számadásom aztán ... Emlékszik még rá asszonyom?

S mikor az est lezállt s az égen Feltűnt a hold s a csillagok, Egy kis zugolyban összeültünk S megcsendülének a dalok. Amit csak tudtunk, mindent eldaltunk S ha tul valánk a hosszu programon, On mondott nekünk szep tündérmeseket ... Emlékszik, ugye asszonyom?

Hát még mikor a hó lehallott? Az volt csak ám a mulasztás! A hóból várakolt emeltünk S kezdődött a csatározás.

Egymást püföltük vígan högolyékkal, Kacagva hemperegtünk a havon; Ott volt Ön is „bajos kis fővezérünk“ ... Emlékszik még rá asszonyom?

Vigan valánk. A szép jelennek, A mánk éltünk boldogan; Virághimes ut volt az élet Nem tudtuk, hogy göröngye van. Csak egyszer sirtunk buban elmerülten. Csak egyszer folyt a köny az arcon; Ontól bucsuztunk, a kit egy szeretttünk ... Emlékszik, ugye asszonyom?

Emlékezik? ... Ne is felejtse A gyermekévek perceit. A bus jelen sütéses utján, Idézzé föl emlékeit. S ha nagy keserv a lelkét összenyomja S nem lesz közel testvér, barát, rokon; Emlékezzék a kedves múlt napokra S vigasztalást lel, asszonyom! ...

Szemlér Ferenc.

Tanulmányi kirándulások.

A „Fejérmegyei Napló“ számára írta

Hang Daniel.

I
Az iskolának elméleti ismeretei, melyeket tanulóink a könyvekből szereznek, mind kövőbbé felelnek meg a mai lázasan tevékeny s az idegességig munkás és praktikus kor igényeinek. Nem, mert ezek a szellemet körülvevő testet, mely őket láthatóvá tenné, nélkülözök, csak tételek, melyeknek alkal-

Ma még a kérdés nem tekinthető eldöntöttnek.

A helyzet oly gyorsan változik, hogy még most sem lehet látni a végleges kibontakozást.

A fentieket a „Magyarország“ mai száma közli.

Ezzel szemben a félhivatalosok, kik a néhány nap óta magas politikában utaznak, azt mondják, hogy a király legfeljebb csak valami szukcesszórius megbízást adhatott eddig Bánffyknak. A hír mindazonáltal nagy konsternációt okozott a liberális pártban.

A király Wekerlét tegnap este 5 óra körül még egyszer maga elé hívatta s kijelentette előtte, hogy ma fogja vele közölni elhatározását. E szerint Wekerle is alkot kabinetet, Bánffy is alkot kabinetet.

Gyönyörűséges állapot!

A közös külügyminiszter.

A sok tendenciózus koholmányokhoz, a melyet az utóbbi időben Kálnoky gróf külügyminiszternek a magyarországi kormányválsággal szemben való magatartására vonatkozólag Budapestről torjeszzenek, a „Neue Freie Presse“ budapesti levelezője legújában azt a jelentést fűzi, hogy Kálnoky gróf külügyminiszter állását való megmaradását attól tette függővé, hogy Szilágyi miniszter marad-e, vagy nem. Budapestben arról beszélnek, hogy a külügyminiszter ily értelmű táviratot küldött oda. A Fremdeblatt hozzászólja, hogy: „Illetékes helyről kijelentik, hogy ez a hír teljesen a láptalan.“

Bethlen András gróf bucsuzója.

A volt földmivélségi miniszter tegnap délelőtt elbucuzott tisztviselőitől, s délután el is utazott a fővárosból. A bucsuzáson mondtott beszédében gróf Bethlen András félreérthetetlenül adott kifejezést a méltatlan bánásnak, a miben öt részesítették s annak, hogy ebben a kabinetben ő helyet többé nem foglal.

Fővárosi levél.

Június 8.

Ünnep van ma minden magyar embernek.

Harangok zugása, taraczkok üdvölvései s a templomokban felhangzó Te Deum magasztos akkordjai hirdetik, hogy ma huszon-

maszása nem világos s elsajátításuk épen ezért végtelenül fárasztó. Nem helyeselhető tehát eléggé azon neveléstani elv, a mely a száraz elmélettel azáltal igyekszik élvezhetővé tenni, hogy azt, a mennyire csak lehetséges a gyakorlati alkalmazásokkal a lehető legszorosabb összefüggésbe törekszik hozni, nem taníttatja előbb a tételeket, míg azokat a tapasztalatból, vagyis abból, a mit naponta körülöttünk látunk, el nem vonta, s ezek felállítás után sem feledkezik meg ismét mindarról megemlékezni, a mi a tanult tételeknek jobb megértését, világosabb felfogását eredményezhetné.

Igy áll ez minden ismeretre nézve, fokozottabb mértékben pedig a reális tudományok igazságainál, melyek azon vonzó erőt, melylyel épen a jelen században oly nagy mértékben bírnak, épen a sokoldalú összefüggésnek köszönhetik, melylyel a gyakorlati élethez vannak láncolva. Mert volna-e a gőz feszültségéről s elektromos erőlyről szóló tanoknak oly szorgalmas buvárlói, ha azok testet nem öltenének a gőzgépek és elektromos vasutakban? . . . És így van ez minden igazsággal. Érdekeség nekik a havalóság, szemléletesség kölcsönöz.

Ezt tartja szem előtt az iskola, midőn tanulmányi kirándulásait rendezi. Igaz ugyan, hogy állanak az 6 rendelkezésére közelebb fekvő eszközök is, melyekkel gyakorlati ismereteket közölhet. Ilyenek a jó kivitelű képek, a fizikánál a kísérletek. S' nem is tagádhajuk ezek jelentőségét és oktató hatását; de sokkal kicsinyebb jellegűek ezek összehasonlítva azon maradandó benyomással, melyet a nagyok és hatal-

hét éve érinté Szent István koronája királyunk fölött homlokát . . .

S ma hosszú huszonhét év után, a magasztos ünnepen még soha nem látott helyzetben látjuk az országot.

A harangok ugyan megkondulnak ma is s átjatos ajkáról fölhangzik a hálaadás éneke, de az ország nagy része fölött szinte észrevétlenül, nyom nélkül suhan el a nap.

Hisz ki érne rá ünnepelni akkor, mikor a viszály, pártoskodás és megbosszulás művének félelmes lángjai lobognak az ország fölött; mikor a kedélyek izgatottsága a legvégsőbb határig van felcsigázva s küszöbön a kulturharc, a felekezeti gyűlölség kitörése.

Viseljük a felelősséget, akik ezt hideg, kegyetlen számításal előkészíték, részint büszke dacból, részint önző, alacsony indokokból, csakhogy a hatalmon megmaradassanak.

A koronázás évfordulójának magasztos ünnepén, e napon, mely szent mindnyájunk előtt, ép a volt kormány tagjai s uszályhordozói azok, kik pártot ütnek a király ellen s fizetett zsoldos sajtóikkal nem átalják igénybe venni még a terrorizmus minden eszközeit is, csakhogy céljaikat elérhessék.

Tegnap még a kormány lapjai úgy nyilatkoztak, hogy államférfiakhoz illő, személyi nagyságokhoz méltó dolog, hogy egyéniségüknek a viszonyok fejlődésére a kelletténél több sulyt ne tulajdonítsanak.

E passzus Szilágyinak szólott. De ugy látszik, hogy Szilágyi nem hajlandó megfogadni a jó tanácsot s igenis a maga személyének több sulyt tulajdonít, mint az egész kabinetnek összesen.

És Wekerle? De ne vágjunk a dolgok rendjébe.

Mára volt a végleges döntés napja kitzúve. Minden beavatott politikus tudta, hogy a döntés ma délután okvetlenül megtörténik, Wekerle a kinevezést megkapja.

Az élelmes liberális lapok külön kiadásai betördelve készen állottak (esupán a miniszteri lista nem volt ki töltve) hogy a legelső hirre hirdethessék világgá Wekerle és az egyházpolitike győzedelmét.

Szorongva, izgatottan lesik az óra mutatóját. Négyre jár . . . a döntés most történik . . . és van a fiakkerosoknak jó dolguk, kocsik száguldanak Budára, Budáról a szabadelvü klubba, hol mint méh-raj izgatottan sűrűnek-forognak a tántoríthatat-

masnak látása okoz, a mi mint az alábbiakból kitünik, a tanulmányi kirándulásoknál történik. Lássunk egy közel fekvő példát. Ime a világító gáz gyártása. A gyártás elvét, módját megtanulja a tanuló az iskolában, némelyik megjegyzi az oldalt s talán a sort is, a melyen leekéjét megtanulta, s ha erre gondol, később is valamennyi ideig tudja, hogy azután a feledékenységnek adja át a vérebe át nem ment ismeretet. Több marad emlékében, ha látta egyuttal a kémiai laboratoriumban kicsinyben legalább a folyamatot; talán a gázfejlesztés elvét is megtart-hatja ekkor elméjében. de fogalma erről kicsinyes lesz, megfelelő annak, a mit látnia lehetett. Teljes, tökéletes s maradandó a kép csak akkor lesz, ha a tanuló a világító gázgyártat magát látta. Látta hogy az egyszerű fizikai törvények épugy működnek nagyban, mint kicsinyben, mindon alá van vetve azon törvényszerűségnek, melyet az Alkotó öröktől fogva megállapított.

Ilyen példát annyit idézhetünk, a hány alkalmazása van a természet erőinek s mind ennek okát abban a lélektani törvényben találhatnók, hogy valamely szerzett ismeret annál mélyebben vésődik az emlékezetbe, annál inkább hogy azt, mint közönségesen mondani szokás, az ember vérebe, mennél élénkebb, sokoldalubb volt a kép, a mely az ismeretnek alapját képezte. A tűz-vész képe maradandóbb, mint a kis gyújtószál lángjé, a nagy fájdalom tovább fáj-dítja a szívét, mint az élet megszokott napi kellemetlenségei.

lan esatlások, számlálgatva a pereeket . . . hallatlan, még sines semmi hír.

S míg a Lloyd-épületében aggdóva, izgatottan lesik a győzelem híreit, kint a Duna parton egyszerre hordárok raja száguld végig, magasra lobogtatva a kétkrajcáros boulevard-lapot s hangosan rikoltozva: Tessék! csak két krajcár! Wekerle megbukott újra! Tessék kérem tessék, csak potom két krajcár!

S a piros sipkás legények hangosan kínálgatva lapjaikat rohannak tova s az utca népe bámulva olvassa a meglepő szót. Wekerle kudarcát.

Mint derült mosolygós égből a villám, ugy csapott le a váratlan hír a szabadelvü-pártra, hogy Wekerlétől a király a kabinet alakítási megbízást visszavette s azzal Bánffy Dezső bárót bizta meg.

Győzelmü torra gyűltek össze s halottitort lett belőle.

Wekerlének tehát nem volt hátszága Szilágyit elejteni s erőszakoskodásában annyira ment, hogy még a király határozott óhaját sem respektálta s a miniszteri listájában ott szerepelt a Szilágyi neve is.

Ő felsége erre minden további kommentálás nélkül a megbízást visszavette s Wekerlét fagyosan elbocsátotta. A meglepetések óráit és izgalmaikat öljük annyira, hogy számbavehető kombinációt, komoly előrelátás még órákra sem lehetséges.

Arnó.

BELFÖLD

- A zágrábi érsék installációja.

Mint zágrábi tudósítónk jelenti, Poszilovits György dr. zágrábi érsék június 23-án vonul be ünnepélyesen székhelyére. Installációja június hó 29-én lesz, a mikor is először fog mint érsék celebrálni, a zágrábi székesegyházban. XIII. Leó pápa már elküldte a kormányknak a palliumot és a pápai brevet, melyeket Krsnjavi Lizard dr. osztályfőnök fog átadni bevonulása napján az érséknek.

- A polgári házasság leszavazása alkalmából Tolna katolikusai a polgári házasság elbukása fölötti örömlükben hódoló feliratot intéztek a király ő felségéhez, melynek átadására Zichy Nándor gróftól kérték fel. - A szolyvai egyh. ker. papsága ugyanezen okból hála feliratot intézett Esterházy Miklós Mór grófnak, a főrendiházi ellenzék egyik vezéréhez.

- A főrendiház ellen. Torontál-vármegye törvényhatósági bizottsága a főrendiház nrijászervezése céljából feliratot intézett a képviselőházhoz s kérte az ország többi törvényhatóságait, hogy a felirat mellett pártolják állást foglaljanak, illetve, hogy hasonszerű feliratot terjesszenek a képviselőház elé. E célból Székesfejérvár közönségéhez is intézetett átirat. Reméljük hogy a városi bizottság érdeme szerint fog elbánni az átirattal, azaz egyszerűen napirendre térni felette.

KÜLFÖLD.

- Belgium. A képviselőház több hónapon át folytatott tanácskozás után a választási törvényjavaslatot 70 szavazattal 40 ellenében elfogadta. Ezzel az alkotmány revíziója be van fejezve.

- Olaszország sem tud kimászni a válságból. Rudini kijelentette, hogy nem hajlandé valamely kabinetbe belépni, de megígérte, hogy a jövő kabinetet támogatni fogja, ha annak programjába messzemenő megakaratások lesznek fülvéve. Crispi és Zanardelli közt folynak tárgyalások és ugy látszik kedvező eredményre fognak vezetni. Brin volt minisztert Rómába hívták.

- Franciaország. Párisból jelenti: A szenátus tegnapi ülésén Fabre sürgős indítványát tárgyalta, a melyet az iránt nyújtott be,

hogy Jeanne d'Arc emlékére évenként május második felében nemzeti ünnepet tartanak. Dupuy miniszterelnök partolta az indítványt és megjegyezte, hogy Jeanne d'Arc emlékünnepén minden francia résztvevő és hogy az igazi hazafias ünnep lesz. Fabre indítványát 146 szavazattal 100 ellenében elfogadták. Azután elgondolták a pótdíntványt is, hogy Rouenban a régi vásártéren Jeanne d'Arcnak nemzeti alárás utján szobrot emeljenek.

Városi és megyei hírek.

— Tanítók gyűlése. A fejérmegyei r. kath. tanítóegyesület f. hó 7-én tartotta meg rendes évi közgyűlést a városház tanács-termében Huszár Károly kanonok, egyesületi elnök vezetése mellett. Elnök $\frac{1}{10}$ órákor megnyitván a gyűlést, elnöki megnyitó beszédében a tanító nevelői feladatáról értekezett. A szép és tartalmas beszéd elhangzása után Schaffer János pákozdi tanító üdvözölte Feld Antal egyesületi elnököt esperessé történt kinevezetése alkalmából, mire a legutóbbi bizottsági ülés jegyzőkönyve olvastatott fel, mely minden észrevétel nélkül tudomásul vétetett. Majd Magó Károly volt közgyűlési jegyző lemondó levele olvastatván fel, a közgyűlés sajnálattal vette tudomásul a lemondást, s az egyesületből való kilépést s Magónak jegyzőkönyvi közzétételét szavazott. Utódjául egyhangulag Volinszky Ferenc nagygyörgy-szállási tanító választott meg. A bizottságban elhatározás folytán két helyt megüresedvén, új tagokká Horváth Bálintot és Reiter Mátyást választotta meg a közgyűlés. Ezután elnök jelentést tett a tájékoztatást javára befolyt adakozások és gyűjtésekről s az eddig befolyt összeget 1884 frt 70 kbrban mutatja ki. Alelnök pedig a beküldött dolgozatok bírálatát mutatja be, melyek közül Sydoli József tanító dolgozata illetetett a pályadíjra méltónak. Szerző nem lévén jelen, a pályamű a jegyző által olvastatott fel. Segélyért 5 tanító özvegye és Szabó István polgárdi beteg tanító folyamodván, minden kérelmezőnek 10—10 frt. segély szavaztatott meg. Ezzel a napirend kimerülvén, elnök a közgyűlést $\frac{1}{4}$ órákor bezárta.

— Fegyveradó. A városi hatóság hirdetményt tett közzé, melyben felhívja a fegyveradót fizetni köteleseket, hogy adóbevallásaikat e hó végéig a városi pénzügyi tanácsosi hivatalban kapható mintákon adják be.

— Katonai felülvizsgálat. Az állandó vegyes felülvizsgáló bizottság e hó 8-án délelőtt 10 órákor Fláth Miklós báró elnöke alatt felülvizsgálatot tartott. A bizottság részéről jelen voltak, Hubert és Cibulka a tábormokok, Termomet őrnagy, Treittler főtűzészorvos és Fodor ezredorvos. A felülvizsgálata Fojér-, Veszprém- és Zalamegyéből mintegy 70—80-an jelentkeztek, kiknek 40%-át alkalmasnak talált a bizottság.

— A községi jegyző nyugdíj vaslasztmányi tésletét e hó 6-án az alispán meg nem jelenése miatt e hó 15-ére d. u. 4 órára kellett halasztani.

— Tíz éves találkozó. A kik a székesfejérvári főgimnáziumban tíz év előtt tettek le az érettségi vizsgálatot, ma tartották meg találkozójukat. A volt iskolatársak közül megjelentek Miller József bolvárosi káplán, Schlammdinger Lajos vaskereskedő, Kolonics Károly pomázi plébános, dr. Say Viktor törvényszéki jegyző, dr. Molnár József honvéderos, dr. Babocsay törvényszéki jegyző, dr. Weisz orvos, dr. Hannig Gy. j. orvos, Veszter Henrik adótitész, Lélek József déli vasúti tiszt, Schlembach János m. á. v. tiszt, Pollitzer Lajos mérnök, Arató Gyula erdősz. A Zirciek templomában 10 órákor Kolonics plébános mondott ünnepi misét Tedeummal, Müller káplán pedig ugyanakkor a megholtakért misézett. Délben a Magyar Király szállodában jöttek össze ebédre.

Este pedig bankett volt, melyen jelen voltak Kolonics Lipót tanár s a város több intelligens polgára. Az iskolatársak tíz év múlva ismét fognak találkozni, most pedig 50 frtnyi alapítványt tesznek a főgimnázium segélygyűjtéséért.

— Eljegyzés. Kővér György dévény-újfalui állomásfőnök eljegyezte, magának városunk egyik szépségét Matuz Boriska kisasszonyt, — néhai Matuz Gábor volt helybeli ügyvéd, kedves és művelt lelkű leányát.

— Érettségi vizsgálat. Igazán példátlanul szép eredményt mutatott föl az érettségi vizsgálat, mely csak minap folyt le Spitzó Lajos kir. tanácsos és főigazgató ur elnöke alatt a cisz. rendi kath. főgimnáziumban. Örömmel közölhetjük a fényes sikert, melynek, mint a bizottság legnagyobb meglepődésére kifejezte, a főgimnázium ifjusága még nem aratott.

Jelenen érettek: Angeli István; Bakula Géza; Csucs István; Ereky István; Goldhammer Zoltán; Heissler Árpád; Ross Vilmos. Összesen tehát 7-en. — Jól érettek: Angeli József; Fláth Béla br.; Luria Aladár. Összesen 3-an. — Érettek: Boor Ferenc, Brúza Gyula, Erdélyi Iván, Henze László, Knittlhofer István, Kovács Lajos, Lerner Géza, Löwy Gyula, Richer Tamás, Schnetzer János, Sumlitz György, Szigi János.

— A Pongrácz féle kávéház tulajdonosa Pongrácz Károly ur felkért bennünket annak a közlésére, hogy holnapról, vasárnapról kezdve állandóan király kúti vízzel fogja kávéházát ellátni. A városban néhány nap előtt az a hír torjott el, mi is vettünk tudomást róla, hogy a kútvíz azon házból, melyben a Pongrácz-féle kávéház van, meg van fertőzve. A tisztí főorvos nyomban küldött a vízből a budapesti vegyelemző intézetnek, a honnan most az a hivatalos értesítés érkezett, hogy a víz teljesen tiszta és ment minden fertőző anyagtól.

A törvény a papíron. Folyó hó 17-ikén bormálás lesz Etyeken, mely körülményt egy odavalló élőlmes mózes vallásu posztó rőfos kereskedő úgy aknázza ki a maga hasznára, hogy mult vasárnap — míg a többi kereskedő üzletét annak rendje szerint zárva — ő az övét egész nap nyitva tartotta. Volt is fényes forgalom. Estig csaknem elkoptatta a sok vevő az ajtó küszöbét. Azt pedig, ki egy kissé bizalmatlan szemmel nézte a nyitott ajtót, avval a naiv magyar-zattal törekedett megnyugtatni, hogy erre a napra engedélyt váltott az üzlet nyitva tartására. A trafikuskok, kik rég óta mozgolódnak már üzletzárási engedélyért, bizonyára köszönettel vennék, ha megmondaná nekik, hol van az a váltó üzlet, hol ilyen privilegium, mokat lehet váltani. A vasárnapi munkaszünetre szóló törvény is egyike azoknak-melyeknek végrohajtásával senki sem törődik

— A Szt. Alajosról címzett székesfejérvári palotakülvárosi római kath. kisdodova e hó 10-én délelőtt 10 órákor, saját házában tartja meg rendes évi közgyűlést, melyre az alapító és pártoló tagokat most hívták meg Nagy Ignác elnök és Rainiss Mátyás titkár. — A közgyűlés tárgyai: 1. Elnöki jelentés. — 2. A számvizsgálók jelentése és a számadásról felmentvény kiszolgáltatása a pénztárnok részére. — 3. Az övői állás betöltése iránti intézkedés. — 4. A 25 évi jubileum megtartása iránti intézkedés. — 5. Indítványok.

A kisdodovának a mult évben ajánlékozta: Sz.-Fejérvár közgyűlése 300 frtot, bold. Udvardy János (alapítvány) 50 frtot, a Fejérmegyei Takarékpénztár 50 frtot, a Fejérmegyei Takarékpénztár 30 frt és a karácsonyi ünnepélyre többben 50 frt 15 krt, összesen 480 frt 15 krt. A kisdodova bevételei a mult évben 9336 frt 3 krt, kiadásai

peoig 1504 frt 49 krt tettek ki, úgy hogy a bevételi többlet 7831 frt 54 kr. volt, a mi az 1892. évvel szemben 104 frt 59 kr. emelkedést jelent. A kisdodóvó vagyoni állapota a mult év végén pedig a következő volt: Az egyleti ház értéke 4000 frt, butor és felszerelés 300 frt, pénztári készletben 7831 frt 54 kr., dr. Matuska János prépostkanonok alapítványa 10500 frt. Összesen 22631 frt 54 krajcár.

— Schwáb Kálmán szabad hidegviz fürdőjét ma megnyitotta s azt a közönség üdülésére használatra bocsátotta.

— Villám csapás. E hó 7-én d. u. 5 órákor ismét nagy felhőszakadás volt városunk határában. Ez alkalommal a villám a sóstói erdőben a nagy nyárfa közelében leütött és özvegy Szabó Jánosné 18 éves leányát érintette, ki onnan haza akart sietni. A leányt eszméletlen állapotban a közelben lévő vámházhoz vitték, hol Dukla József vámszedőnek s többeknek sikerült dörzsölés és más élesztő szerek használata után életre hozni a leányt, ki most már minden veszélyen túl van.

— Gyermekek mulatsága. A belvárosi kisdodovának e hó 20-án délután 4 órákor nyári mulatsága lesz a lövöldében, melyre a szülöket és az érdeklődőket most hívta meg Bazsalik Mihály óvó-nevelő.

— Templom rablás. Sárbogárdról írják nekünk: Az ittoni zsidó zsinagógában jun. 7-ik 8-a közti éjelen eddig ismeretlen tettes rablást követett el. A rabló mint a jelek mutatják, valószínűleg este bezáratta magát s azután esendben összedeszed a perselyből mintegy 15—20 forintnyi összeget, az asszonyok karzatához vezető ajtón át, melyet előbb belülről kifeszített, háborítlan távozott. A esendőrség megindította a nyomozást.

— Megesipett tolvaj. Antal Antal helybeli lakoshoz szállásadás és munkakérés végett a napokban bekérkedkedett a gárdonyi illetőségű Szluka István. Antal neki nemcsak szállást adott, hanem azon reményben, hogy őt munkára is alkalmazhatja, vacsorával is ellátta, éjjeli szállást pedig az istállóban adott neki. Szluka ezen szíves fogadtatást azzal hálálta meg, hogy Antal eselédjének összes ruháit és az istállóban levő löszerszámokat az éjjel ellopta s elrejtette. Antal e hó 7-én a rendőrségnél följelentette az esetet. A esendőrség nyomban intézkedett s oly sikerrel, hogy a Petenden elfogott Szluka most már a rendőrség kezében van, hol ma nemcsak az Antal kárára elkövetett tolvajlást vallotta be, hanem azt is, hogy már többször ült a börtönben és fegyházban. Antal eselédjének ruhája megkerült, a löszerszámról pedig azt mondta, Szluka, hogy a Haleszkerti remizben az árokba rejtette. Polczer alkaptány nyomban kerestette a lopott tárgyakat, de eddig eredmény nélkül.

— Pályázati hirdetés. Felkérte a következő sorok közlésére: A Fejérmegyei kir. tanfelügyelőség az ettyeki állami óvónői állásra ezenal pályázatot hirdet. Az óvónő javadalmazása: 300 frt, készpénz fizetés és 120 frt dajkartartási általában havi előleges részletekben, a vaáli m. kir. adóhivatalnál. Azon kívül két szoba, konyha éléskamra, fűs kamara, és pincéből álló szabad lakás és négy méter cserfa felvágva a község részéről.

Pályázni szándékozók felhivatnak, hogy keresztlevelel eddigi működésüket teljesen igazoló szolgálati bizonyítványokkal, óvónői képesítési oklevéllel és nyelvismeretüket igazoló bizonyítvánnyal felszerelt, szabályszerű bélyegjegyekkel ellátott ebbeli kérvényeiket f. é. és hó 24-ig bezárólag, a Fejérmegyei kir. tanfelügyelőséghez terjesszék be.

— Tűzeset. Csákerényben e hó 3-án Kovács Pál kárára legett egy szalmakazal. A tűzoka ismeretlen, a kár, mintegy 30 frt.

— **Megkeresztelkedés.** Rozner Anna izraelita nő ma reggel 1/8 órákor a felsővárosi templomban felvette a kereszttség szentségét; keresztanya volt Csiga házi Etelka és az új keresztelt is Etelka nevet kapott, a szertartást Tamás Vilmos plebános végezte; az új keresztotnek esküvője Kreutziger Bólaival, ma 11-órakor volt ugyanitt a esketést is Tamás plebános végzendő.

— **Vízviszony.** Horváth Ferenc bicskei molnárt kilenc hét előtt megharapta egy eb. A seb begyógyult, de most kitört rajta a vízviszony. Horváthot a budapesti Hőgyes intézetbe vitték gyógyítani, a községi előljáróság pedig elrendelte, hogy a kutyák ezental zár alatt tartassanak.

— **Tűz Bicskén.** Bicskéről írják nekünk, hogy ott f. hó 6-án Kiss Illés Dánielnek egy szalmakazla meggyuladt, melytől aztán háza is tüzet fogott és porrá égett. A nagy szél dacára csak a tűzoltóságának köszönhető, hogy a tűz tovább nem terjedt.

— **„Sz. István”-gyógyviz.** A Fel-mayer-gyár udvarán tudvalevőleg már hosszabb idő óta egy vastartalmu gyógyvizre akadtak, melyet most Liehtneckert Antal ásványviz kereskedő bevezetett a „Ponty” vendéglő udvarára, honnan literenként 1 krajcárjával százával hordják a vizet. Mint Dr. Lengyel Béla egyetemi tanár vegyelmzése mutatja, a viznek valóban nagy gyógyhatása van és a hazai ásványvizek közül különösen erős szén-sav és vastartalmu által tűnik ki. Magunk is már nem egy vérszegény, gyomorbeteg és főfájós embertől hallottuk, hogy mióta a „Szt. István” ásványvizet issza, tetemesen jobban érzi magát. Szóval a víz valóban áldásnak tartjuk, hogy Liehtneckert ur a vizet a megye és város közönségének oly potom árért hozzáférhetővé tette. Járványos betegségek idején is sikerrel használható.

— **Vesztett eb** harapta meg a napokban Nagy-Porkátán Pulay János öt éves fiát. A fiut a budapesti Pasteur-intézetbe vitték, a kutyát pedig lebunkózták.

— **Végtárgyalások.** A kir. törvényszék e hó 9-én ítelt Felt Márton onodói lakos elleni bűnügyben. Felt ipát, Vittman Ferencet fején súlyosan megsértette, miért a törvényszék tekintetbe véve, hogy Vittman Feltet szinte megverte s így a veszekedés kölesős volt — csupán 1 havi fogházra ítélte. — Elítélte továbbá a törvényszék Szabó Mihály kajászó-szent-péteri lakost orgazdaság miatt 8 napi fogházra. — Végre ítéletet hozott Szeredi János fülel lakosnak Hollósi Sándor székesfejevári lakos elleni rágalmozási vétségi ügyben és panaszoltat 10 frt fő és 25 frt utánjárás költségek viselésében marasztalta. Ugy a vádlott, mint a kir. ügyész felebbztek.

— **Nagy Jégeső a Balaton mellett.** Tegnapelőtt délután a Balaton vidékére leszádott a jég. Két tudósítónk a Balaton két partjáról ugyanezt jelenté. Az első tudósítás Siófokról szól, a hol tegnapelőtt este tojásnagyságu jég verte el a határt. A viharral együtt jött jégeső nemcsak ablakokat, de emberfejeket is vert be. Tudósítónk megmérte egy darab jöget, a mely 7 dekát nyomott. A vihar Fokszabadiban és Siómaroson is tönkretett mindent. Csak a fűrdőtelepen 400 ablakot paskolt cseréppé a jég. Veszprémi tudósítónk jelentés szerint Vesz-

prémében, a Bakonyban s a Balaton mellett mindent tönkre tett a felhőszakadás és a jég a mely háromszor esett egy napon. A vetések nagy részét a vihar megdöntötte és az áradat sárba mosta. A gazdák kára megbecsülhetlen.

— **Eljegyzés.** Walla Gyula veszprémmegyei birtokos és nagybérő, a pápai vidék egyik előkelő ismert tagja, eljegyezte magának Nagy-Dénesen bold. Anyos László veszprémmegyei nagybirtokosnak művelt bájos leányát Elvirát.

— **Agyonütötte az épületfa.** Persaics István devecseri ácslegény több társával dolgozott Aorszöresök községben egy újonnan épült ház tetőzetének felrakásánál. Midőn egy gerendát be akartak illeszteni a talpazatba, hirtelen elvesztették az egyensúlyt, s mindnyájan leestek s a kezök ügyében volt fa oly szerencsétlenül esett velük, hogy Persaicsot rögtön agyonvágta. A többi nem érte a fa és kevés ijedség árán megmenekült.

— **Körözések.** A kihágási ügyben jogerős ítélettel marasztalt székesfejevári születésű 23 éves, református Szabó Pált budapesti IX. ker. kapitányság körözi. — Tancsár Katalin alapi születésű eszelőleány f. év ápr. 30-án Alap községből eltávozván, azóta feltalálható nem volt — miért is a Sárbogárdi főszojgabíró által köröztetik. — Bocz József moóri születési 43 éves sütségédet a kolozsvári főkapitányság körözi.

— **Végtárgyalások sorrendje** a helybeli kir. törvényszéknél e hó 16-ától 30-ig: Junius 17-én I. Darabos és társai ellen, súlyos testi sértés büntette és Csizmadia Mihályné ellen, tüzvész okozása miatt. 19-én Klenács János ellen, lopás cüntette és Hány Péter ellen, hamis eskü büntette miatt. Junius 26-án: Ifj. Zirkbach József ellen, testi sértés, Keresztos József ellen, tüzvész okozása és Pető István ellen, szándékos emberölés miatt. Junius 27-én: Csurgai Horváth József és társa ellen és Kis István ellen, testi sértés miatt. — Végre Junius 30-án: Büehler Henrik és társai ellen, csalásért. Junius 20-án Styelik József ellen, lopás és gyújtogatás, és Dobai Juliánna és Társa ellen, magzatelhajtás miatt. — Junius 23-án Sáska Tamás ellen, zsarolás, ifj. Polgár Károly és társai ellen, párviadal miatt.

TÁVIRATOK.

Bánffy miniszterelnöksége.

— **Budapest,** jun. 9. (Saját tudósítónktól.) **Bánffy** Dezső báró megbízása a kabinetalakítására az itteni politikai körökben sok találgatásra ad okot. Uralkodóvá válik azonban az a nézet, hogy **Bánffy csak egy átmeneti miniszterium alakítására nyert megbízást,** s hogy miniszterelnöki feladata csak abban áll, hogy a **képviselőházat feloszlassa s új választásokat rendeljen el.** Az új képviselőház összehívása után lemondana **Bánffy s helyet csinálna egy oly kabinetnek, mely teljesen szakítva a liberális-radikális áramlattal a koronával való tökéletes egyetértésben vezetné az ország ügyeit.**

Indokolják pedig ezt a találgatást azzal, hogy Bánffy már állásánál fogva sem az a

politikai egyéniség, mely képes volna az egyházpolitika élére állani. Bánffy mint Beszterce-Naszód főispánja, de még mint a képviselőház elnöke is mindig sokkal távolabb állott a párt élettől s a politikai kérdések intőzötől, sem mint most egyszerre képes volna csak némileg is stabilis kormányt alkotni.

A főrendiház ellenzéke előkelő nyugalommal nézi a válság lebonyolódását, ugy szintén a képviselőház ellenzéke is s általában az a nézet, hogy a válság immár a haladókliberalispárt magánügyévé fajult el.

A liberális párt mosakodik.

Budapest, jun. 9. (Saját tudósítónktól.) A korona fellépésének a válság megoldásában s a szabadelvű párt-kolomposaival szemben föltűnő gyorsan hatott.

A liberális párt, mely még tegnap mintha félerésben Hermann Ottókból, félerésben spanyol grandokból állott volna, egyszerre meghunyászkodott és mosakodik.

A szabadelvű párt ugyanis ma délelőtt tizenegy órakor Podmaniczky Frigyes báró elnöke alatt meglehetősen látogatott ülést tartott, melynek egyedüli tárgyát a pártnak egy hét előtti hozott nagyhangu határozatának ünnepélyes és bűnbánó visszavonása követte.

A párt valamint Junius 2-án tomboló lelkesedéssel foglalt állást Wekerle mellett és a királyllyal szemben, most ép oly egyhangulag kimondta Drányi Ignác indítványára, hogy multkori határozatával esepet sem akarta a királynak azon jogát érinteni, melyet neki a kabinetalakításokra való megbízás tekintetében az alkotmány biztosít.

De alighanm hiába szánják, bánják bűnököt a liberálisok!

Wekerle a királynál.

Budapest, jan. 9. (Saját tudósítónktól.) Feladatott 2 óra 5 percor. A király Wekerle Sándort, több város diszpolgárát ma délben 1 órakor kihallgatáson fogadta.

Az audiencia háromnegyed óráig tartott, de még mindig nem hozta a végleges döntést.

Fejedelmi eljegyzés.

Berlin, jun. 9. (Ered. táv.) György Victor maldechi fejedelem ma eljegyezte Matild Schouenburg-lippe hercegnőt.

Új fordulat.

— **Budapest,** jun. 9. (Saját tudósítónktól.) A szabadelvűkörbe érkezett hírek szerlnt a király állítólag beleegyezett Szilágyi megtartásába.

Wekerle most nagyban reménykedik abban, hogy régi kabinetje Bethlen kivétel mrgmarad.

Wekerle a kabinet névsorát délután terjesztette a király elé, de még kérdés elgadatatik-o. Talán még Tisza Lajos gróf is kimarad a névsorból.

Különtélek.

— **A király Budapesten** igen zárkózott életmódot folytat annyira, hogy még újságokat sem olvas. Egyetlen szórakozása abban áll, hogy naponként sétákat tesz a várkertben, mely most teljes pompában díszlik. Tegnap reggel 7 órakor szemlét tartott a 16. huszárezred fölött, melynek magatartását igen dicsérte.

— **A koronázás évfordulóját** a fővárosban s az egész ország több városában szépen ünnepelték meg az iskolagyermekek. Hivatalos ünnepség nem volt, alkalmasint

azon liberális okoskodás alapján, hogy a liberálisoknak nincs szükségük lojalitásának fejezésére.

— **Szilágyi Dezső** mondta. Vagy három hét előtt történt, hogy Szilágyi Dezső volt igazságügyminiszter egyik intimusával beszélgetvén ezeket mondta: „Két évig azt hittem, hogy Magyarország radikális. Most azt látom, hogy ultramontan. Meg is fogja kapni az ultramontan miniszteriumot”. — „Es Wekerle?” — „Wekerle?” — „Wekerle?” — „Wekerle maga is titkos ultramontan.” — „A polgári házassági javaslat atyja alighanem már akkor is tudta, hogy Wekerle az „önkéntes távozás” szép leple alatt ki fogja őt komplimentirozni a kabinetjéből.

— **A törvényelvitársulat** jun. 7-én rendkívüli közgyűlést tartott, melyen Széchenyi Antal gróf helyett 105 beadott szavazat közül 103 szavazattal Teleky Géza grófot választotta meg elnöknek. A gyűlésen Bodnár Zsigmond, a fejlődés törvényének feltalálója, provokált egy kis skandalumot, de épp oly keveset ért el vele, mint a fejlődés törvényével.

— **A jégvihar körötte.** Mint említettük, óriási jégvihar és felhőszakadás dühöngött az országban sokfelé. A tegnapi hírek óriási jégvereségről beszélnek, mely néhol 50—75, de másutt, a legtöbb helyen 80—100%-nyi kárt okozott a vetésekben. Különösen a Dunántul szőlőszőlőket. Zichyfalváról írják, hogy a hó 5-én este 9 órakor éjjeli 12 óráig tartó óriási felhőszakadás volt, melyhez fél 10 órakor jégeső is csallakozott. A jégeső eleinte nem okozott volna kárt, de mintegy 10 percet megszakadt a felhőszakadás és e közben szárazon hullott alá a dió és mogyoró nagyságú jég, mely a székesfejvári járás több helyén nem csak a gabonában és kaszálókban, hanem a szőlőkben és gyümölcsösben is nagy kárt tett.

Rengeteg pusztítást tett meg a jég Várpalotán, Pápán, Kiscellben és Pozsonyban. Bécsben csütörtökön reggel hét órakor hirtelen sötétség támadt és csakhamar megerezt a jégzápor. Dió nagyságu jég esett, a mely csakhamar az utakat egészen ellepte. Az utakon sok helyütt a víz térdig ért, fölülte pedig egész jégmezők usztak.

Az északi pályaudvar üvegfüdelét a vihar leszakította. A Schwarzenberg-téren egy megvadult ló felfordította a kocsit. A kocsi nyomban meghalt. A járókelők közül igen sokan lábszárcsont- és lapockatörést szenvedtek. A víz behatolt a pincékbe, sőt egyes városrészekben a boltokba és a földszinti lakásokba is. A táviró és telefon-sodronyok elszakadtak.

A práterben a tüzoltóság gyakorlóterén két embert találtak holtan, a kicsavart fatörzsek ütötték agyon őket. A temetőben a vihar a legtöbb sírkövet feldöntötte és a sírhalmokat feldulta.

Magában a Hofburgban 600 ablak törött be. A király, a királyné és az özvegy trónörökösnek lakosztályának padlója csupa jég és víz.

Egy ma érkezett bécsi utazó azt mondja, hogy a jég 80000 ablakot bevett. A gyakorlaton levő katonák közül pedig több tiszt és számos közlegény megsebesült.

— **Egy alispán, a ki tart.** Valamelyik magyar hírlap szerint a válság kitérésékor az ország egyik legmagyarabb megyéjének alispánja következőleg nyilatkozott a kabinet-válságról.

A kabinet válságot nagyon szomorúnak és végzetesnek tartom; ugyanazon program fenntartásának hangoztatása eklektikus teszi a személyi indokokat és a demokracia bukását. Ha mindennemű fenntartatik a régi program, a válságot a parlamentáriszmusba ütköznek tartom, ha nem fog betartani, akkor politikai szemfenyvesztés az egész. Wekerle belépését a kabinetbe lehetetlennek tartom, ily esetleges eljárását pártunkra s ennél fogva nemzetünk vitalis érdekére vészthonának tartom.

Sziből kívánjuk a legmagyarabb megye derék alispánjának, hogy az Isten őt az emberi kor legvégső határáig tartsa meg a hazának! A tud. akadémia pedig kötelességének tartsa az alispánt tartalmás nyilatkozatáért tagjai közés választani.

Irodalom és Művészet.

— **A „Herkó Páter”** kath. élelapp folyó évi 23. száma rendkívül változatos tartalommal, igen sikerült képekkel és szöveggel jelent meg. Melegen ajánljuk a rövid fennállása dacára is már szokatlannal elterjedt élelapp olvasóink figyelmébe. A „Herkó Páter” előfizetési ára egy évre 4, félre 2 frt. Szerkesztője Markos Gyula, a Kath. Ortúzek ismeretes költője, kinek címére az előfizetési pénzek küldendők. (Budapest, zsidó-utca 7.)

— **Havi Közöny** a elméleti és gyakorlati lelkipásztorság köréből. Szerkesztők Tokody Odón és Patzner István. A jelen folyóirat f. évi májusi füzeté a szokott élénk és érdekes tartalommal jelent meg. A „Havi Közöny” megjelenik minden hónap 15. és 20. közt. Ára egész évre 4 frt., félre 2 frt. az előfizetési pénzek Tokody Odón (Uj-Pécs, Torontálmegye), a lap szellemi részét illető közlemények Patzner István főgym. tanár (Temesvár, szemínárium címére).

— **„Nemzeti újság.”** Ezen cím alatt június 17-én a fővárosban új politikai napilap indul meg, mely iránt már most is a legnagyobb érdeklődés mutatkozik. A lap felelős szerkesztője Günther Antal dr., helyettes szerkesztője pedig Szeredai Leo lesz, a kiket munkájukban kitünő újságíróknak egy egész gárdája támogat. A lap vezérekirói közt vannak: Apponyi Albert gróf, Hornyánszky Nándor, Kovács Albert, Hódossy Imre, Bartha Miklós, Bolgár Ferenec, Bonodek Elek, Hoek János, Acsády Ignác dr., szóval a lap megérdemli, hogy érdeklődéssel várja minden újságolvasó. A „Nemzeti Újság” különösen nagy súlyt fog fektetni a vidék életére, a vidék ügyesbajos dolgaira, melyekkel fővárosi lap-társaink bizony-bizony nem sokat foglalkoztak eddig. Ára egész évre 14 frt., félre 7 frt., negyedévre 3 frt 50 kr., egy hónapra 1 frt 20 kr. Szerkesztősége az Andrássy-ut és Petőfi-utca sarkán (Petőfi-utca 16. sz. alatt) lesz, kiadóhivatala pedig Nagymező-utca 25. sz. alatt. A most belépő előfizetők június 17-iktől július elsejéig ingyen kapják a „Nemzeti Újság”-ot.

Szerkesztői üzenetek.

Dr. M. E. urnak, Felcsúth. Köszönjük, közölni fogjuk. — M. J. urnak, D. Radvány. Boesznat. Ezáltal rendben meg minden. — Egy résztvevő. Névtelen tud. sítasokra nem reflektálhatunk. — Verőfény. Helyes. Jövőre — Az iskola év végén. Köszönet!

Közgazdaság.

A vetések állása.

A vetések állása és a mezőgazdasági állapot hazánknak bennünket közlebről érdeklő vidékeink a június 1-én a földművelésügyi miniszterium jelentése alapján a következő volt:

A kedvezőtlen, változó, zivatáros időjárás május végeig tartott. A hó vége felé, nevezetesen május 26-án az ország számos vidékén roppant vihar volt, helyenkint pedig erős zápor és nagymérvű jégeső. A jégeső nagy kárt okozott az alföldi részeken s a Dunántul. A nagy vihar a gabonát teljesen megdöntötte, itt-ott összekuszálta s ez által a ködös időjárás következtében amugy is fellépett rozsdá még inkább kiterjedt. A rozsdá fellépését többek közt Mosony, Zala, Fejér és Veszprém dunántuli megyékből jelentik. Helyenkint, már több ezer kat. holdra rug a kiszántott korai buza területe.

Ma még eléggé kedvezők a kilátások, a mennyiben országos átlagban közepeseknek jelezhetők. A közepéltágtól eltérnek főleg a következő sorrendben a Dunajobbpartja, lefelé menő sorrendben a Tisza és jobb partja. A Duna balpartján is középtermésre van kilátás. Az előbb említett a Dunajobbpartján a nyomor részben hó középtermésre számítanak a gazdák.

A buzával bevett terület megközelítőleg kitesz 5,696.519 kat. holdat, ebből elemi csapásra számíthatunk legalább 5—6 százalékot. A buza termés kilátások a következők: Orsz. átlagtermés kat. holdankint 6.99 métermássa. A buza már többnyire virágzik és itt-ott szemesedik.

A rozs sokat javult, viszont azonban a ködös időjárás, dér és jégverés következtében néhol az is sokat szorvódott. Elemi csapásra e terményről is le kell vonnunk 2-3 százalékot. A rozs és kétszeres területe 2,431.821 kat. hold s a várható országos átlagtermés kat. holdankint 6.52 mm.

Az árpával bevett területet 1,818.27 kat. holdra tehetjük; ez is károsodott s a lema melanopus folytán most is több helyen hanyatlak, mindazáltal az országos kár nem igen lehet számottevő. mivel másutt a tavaszi árpa szépen gyarapodott. Az őszi árpában az üszög meglehetősen sok kárt okozott és így elemi csapásokra 2—4 százalékot vehetünk fel. A várható termés országos átlagban és kat holdanként 6.41 mm.

A zabbal bevett területet 1,702,992 kat. holdra becsülhetni; a zabban szintén sok kárt okozott a bihar és jégeső, valamint a loma melanopus is. Mint egyáltalán minden votés, ugy ez is legjobban áll a Dunajobbpartján, noha itt mutatkozik a legerősebb visszaesés. Az országos átlagtermés kat. holdankint 5.96 mm.

A ropcetermés valamivel kedvezőbb, mint az előző években volt, az aratás már erősen folyik. A várható termés az eddigi próbacsejések után jótólve kat. holdanként és orsz. átlagban 4—5 mm. közt fog ingadozni.

A köles és tatarka az eszécsokro mindenütt meglehetősen jól kelt s szépen fejlődik, néhál sokkal több kölest vetettek, mint más években.

A tengerit többnyire töltögetik, a későt, mely nomróg kelt, még nem mindenütt kapálták meg, fergek több helyen pusztítják. Altalában a hó csapadéka elég jól áll, csak hogy némely vidéken éppen a sok eső miatt nem bírták idejében megkapálni, gazon lett.

A takarmány és cukorrépa már kikélesése óta küzd ellenségeivel a bolhák is ormányos bogarakkal; némely vidéken két, sőt háromszor is után kellett vetni. A répafélék csekély kivétellel tehát csak keskeny kivétellel tehát csak gyenge közepesen állanak.

A burgonya virágzik, sőt helyenkint a gumója már szedhető is. Nagybárra közép és jó középtermést ígér.

A mesterséges kaszálókról az első eredmény kielégítő volt: a második jó közepes, a baj csupak az, hogy igen sok helyen a lekaszáit takarmányt ez eső kilgozta. Altalában véve a mesterséges takarmányneműek jobb termést adtak, mint a mult évben. A réteken a fő kaszálása szintén megindult, az eddigi eredmények után jótólve az országos átlag termés az anyagszónára nézve nem üti meg a középszerűt.

A szőlőben is kárt okozott a multkori nagy vihar; jég és zápor, mindazáltal a termés kilátás még mindig elég jó; a szőlőket számos helyen okszerű kezeléssel jól megpermetezték. A gyümölcsfákról sok gyümölcs lehullott az említett elemi csapások következtében; helyenkint a termés jelentősen csökkent ugyan, de azért az országos átlag terméskilátás jó közepesnek jelezhető.

— **A győrvidéki gazdasági egyesület** Győr megye területén négy közjegyzői szék helyen e hó 4-én a szarvasmarha-állományból, üszög kiállítását rendezett. A kiállítás megfelelő díjban részesülték. Az ily versenyek rendezését helyesnek tartjuk, mert serkentik a gazdákat a szebb faj megszerzésére és a meglévő szarvasmarha-állomány nemesítésére.

— **Disznóhízlaló társulat** alakult Kőszegen s tevékenységét már meg is kezdte. A telepen 219 sertés van, s újabb szalisásokat várnak.

Kreizler Sámuel és Fia

áruháza

Székesfejérvárott,

Belpiac, saját-ház.

UJDONSÁGOK!

Legújabb pepita gyapjukelmék.
Kamgarn gyapjukelmék.
Legdivatosabb Crépeszövetek.
Igen divatos tiszta gyapju szövetek.
Minden képzelhető kivitelben és színben
57 krtól,
ugyanilyen gyapotban 30 krtól felfelé.
Surah tiszta selyem 84 kr.
Gyönyörű Pongis kelme 95 és 1.15 frt.
Fekete selyem facone kelmék 1.40 és 1.50 frt.
Levantine mosókelmék 19, 24, 28,
33 és 40 kr.
Francia Satin és Museline 35, 40,
50 és 60 kr.

Ujdonságok folytonos bevitele! Szabotí árak! Általánosan ismert szolidtság!

Finom divatkelmék a mult Saisonból mélyen leszállított áron.

„Nemzeti Ujság“

cím alatt június 17 ikén Budapesten új politikai napilap indul meg, mely, mint a nemzeti párt hivatalos lapja, őszinte szókimondással harcolni fog a jelenlegi kormányrendszer ellen és becsületesen fog küzdeni a nemzeti érdekekért. A

Nemzeti Ujság felelős szerkesztője **Günther Antal dr.**, helyettes szerkesztője **Szeredai Loo**, a kiket a magyar sajtó legkipróbáltabb, legkiválóbb munkásai támogatnak. A

Nemzeti Ujság előre is felhívja a közönség figyelmét kitűnő vezetőire, melyeket többek közt **Apponyi Albert gróf**, **Horánszky Nándor**, **Kovács Albert**, **Hódossy Imre**, **Bartha Miklós**, **Bolgár Ferenc**, **Benedek Elek**, **Hock János**, **Acsády Ignác dr.** stb. irnak. Ugyanily kiváló orók szerkesztik a

Nemzeti Ujság minden egyes rovatát. Mindjárt az első számban **szenzációs regény** közlését kezdi meg a

Nemzeti Ujság mely nagy súlyt fog fektetni arra, hogy gyorsan és megbízhatóan, elfogulatlanul informálja a közönséget. Böven fog foglalkozni a

Nemzeti Ujság a **vidéki élettel**, adni fog bő **közigazdasági rovatot**, mely hasznos tájékoztatója és tanácsadója lesz minden üzletembernek és gazdának. Lesz a lapnak állandó **divatrovata** kitűnően szerkesztett egészségügyi és jogügyi rovat. A szerkesztői üzenetek rovatában díjtalanul s azonnal ad felvilágosítást a

Nemzeti Ujság minden olvasójának, minden kérdésben. A lapnak az ország minden legkisebb helyén van levelezője, de a mellett külön levelezőket tart a világ minden nagy városában, úgy, hogy a

Nemzeti Ujság a leggyorsabban és legmegbízhatóbban fog közölhetni minden hirt. A

Nemzeti Ujság a kormány túlkapásainak szigorú ellenőre, s a magyar nép szabadságának hű szószólója az igazi egyenlőségnek lelkes harcosa lesz. A

„NEMZETI UJSÁG“ egyuttal a legolcsóbb napilap is.

Előfizetési ára :

egész évre	14 frt — kr.		negyed évre	3 frt 50 kr.
fél évre	7 frt — kr.		egy hónapra	1 frt 20 kr.

Egyes szám dra Budapesten 4 kr., vidéken 5 kr. — Kapható minden hirlapelárusítónál.

Most belépő előfizetők június 17-től július 1-ig, tehát egy félhónapon át **ingyen** kapják a lapot. Mutatványszámokat készségesen küld a kiadóhivatal.

„Nemzeti Ujság“ szerkesztősége

Budapest, Petőfi-utca 16,
(az Andrásy-ut és Potőfi-utca sarkán.)

„Nemzeti Ujság“ kiadóhivatala

Budapest, VI. ker., nagymező-utca 25.